

Ιωνικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης: Μια πρωτοβουλία του Ελευθέριου Βενιζέλου και του μαθηματικού Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή που δεν πρόλαβε να λειτουργήσει..

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Εκπαίδευση / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Η ίδρυση του Ιωνικού Πανεπιστημίου Σμύρνης ήταν πρωτοβουλία του Ελευθέριου Βενιζέλου και του μαθηματικού Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, για τον οποίο δυστυχώς δεν γίνεται λόγος στα σχολικά βιβλία της Ελλάδας.

Μετά από την πρόσφατη θεία λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Βουκόλου στη Σμύρνη, την δεύτερη μετά από 95 χρόνια από την Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 και τον εμπρησμό της Σμύρνης -η πρώτη λειτουργία είχε γίνει τον Αύγουστο του 2014- σκέφτηκα να αναφερθώ σε ένα πολιτισμικό γεγονός που και αυτό αφορά τη Σμύρνη, για το οποίο από ότι γνωρίζω δεν γίνεται λόγος στα σχολικά βιβλία Ιστορίας.

Πρόκειται για το Ιωνικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης, η ίδρυση του οποίου άρχισε το 1920 με πρωτοβουλία δύο μεγάλων φυσιογνωμιών της σύγχρονης ιστορίας μας: του κατά καιρούς Πρωθυπουργού της Ελλάδας, και αδιαμφισβήτητα μεγαλύτερου Έλληνα πολιτικού του 20ού αιώνα, Ελευθερίου Βενιζέλου, και του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, ο οποίος ήταν μαθηματικός διεθνούς αναγνώρισης, τον οποίο ο Άλμπερτ Αϊνστάιν συμβουλευόταν συχνά.

Ομολογώ πως αυτή ήταν η πρώτη φορά που διάβασα για την ίδρυση ελληνικού πανεπιστημίου στην Σμύρνη δύο χρόνια πριν από την Μικρασιατική Καταστροφή, αποτέλεσμα της οποίας ήταν ο ξεριζωμός του Μικρασιατικού Ελληνισμού.

Μετά από περαιτέρω έρευνα έμεινα κατάπληκτος για το όραμα των δύο αυτών μεγάλων ανδρών να προβούν στην ίδρυση ελληνικού πανεπιστημίου στην Σμύρνη, δεδομένου ότι στην Ελλάδα την εποχή εκείνη λειτουργούσε μόνο το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Επρόκειτο για μια μεγαλόπνοη ιδέα, δύο μεγάλων ανδρών, στο πλαίσιο της επέκτασης της ελληνικής επικράτειας στην πόλη της Σμύρνης και στην παρακείμενη σε αυτήν περιοχή, όπου ο ελληνικός πληθυσμός υπερτερούσε του τουρκικού, να ιδρυθεί ένα ελληνικό πανεπιστήμιο το οποίο θα έδινε νέα ώθηση στην ελληνική πολιτισμική παράδοση της περιοχής εκείνης που πήγαινε πίσω κοντά τρεις χιλιάδες χρόνια, αλλά θα γινόταν και κέντρο για την προαγωγή διεθνικών και πολυπολιτισμικών αντιλήψεων.

Για να γίνει όμως κατανοητή η ιδέα ίδρυσης ελληνικού πανεπιστημίου στην Σμύρνη στις αρχές του 1920, θα χρειασθεί μια σύντομη αναδρομή στις ιστορικές εξελίξεις κατά την περίοδο εκείνη.

Μετά τη λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου το 1918, στον οποίο η Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν σύμμαχος της Γερμανίας, οι νικήτριες συμμαχικές δυνάμεις με τη Συνθήκη των Σεβρών, τον Αύγουστο του 1920, παραχώρησαν στην Ελλάδα την Ανατολική Θράκη, εκτός από την Κωνσταντινούπολη, τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος, και της ανέθεσαν άσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων σε όλη την περιοχή της Σμύρνης, την οποία η Ελλάδα θα προσαρτούσε στην επικράτειά της οριστικά, αν ύστερα από 5 χρόνια η πλειοψηφία του πληθυσμού της περιοχής εκείνης θα αποφάσιζε με δημοψήφισμα υπέρ της ένωσής της με την Ελλάδα.

Ήδη, από τα μέσα του Μαΐου 1919 ελληνικός στρατός βρισκόταν στην Σμύρνη με εντολή των Μεγάλων Δυνάμεων για να τηρήσει την τάξη στην περιοχή εκείνη και να προστατέψει τους Έλληνες κατοίκους. Τότε η σύσταση του πληθυσμού της Σμύρνης (της πόλης μόνο, όχι όλης της περιφέρειας) ήταν η ακόλουθη: Από το σύνολο των 370.000 κατοίκων της, οι 165.000 ήταν Έλληνες, οι 80.000 Οθωμανοί Τούρκοι, και οι υπόλοιποι ήταν κυρίως Εβραίοι, Αρμένιοι, και Λεβαντίνοι (Ευρωπαίοι). Η ελληνική ήταν η επικρατούσα γλώσσα, και οι ορθόδοξες εκκλησίες, τα διάφορα ελληνικά πολιτισμικά ιδρύματα και τα ελληνικά σχολεία έδιναν στην Σμύρνη ένα ελληνικό χρώμα, σε βαθμό που οι Τούρκοι την αποκαλούσαν «Ισμίρ Γκιαούρ» (Σμύρνη των Απίστων).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

Όπως ανέφερα πιο πάνω, η ίδρυση του Ιωνικού Πανεπιστημίου Σμύρνης ήταν πρωτοβουλία του Ελευθέριου Βενιζέλου και του μαθηματικού Κωνσταντίνου

Καραθεοδωρή, για τον οποίο δυστυχώς δεν γίνεται λόγος στα σχολικά βιβλία της Ελλάδας. Για το λόγο αυτό κρίνω ότι απαιτείται μια σύντομη αναφορά στη βιογραφία του μεγάλου αυτού επιστήμονα και ένθερμου πατριώτη.

Η οικογένεια του Κ. Καραθεοδωρή καταγόταν από ελληνική φαναριώτικη οικογένεια της Κωνσταντινούπολης. Ο ίδιος γεννήθηκε το 1873 στο Βερολίνο, όπου ο πατέρας του Στέφανος ήταν Πρόξενος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Μετά από τις εγκύκλιες σπουδές του γράφτηκε στην Στρατιωτική Σχολή των Βρυξελλών, πρωτεύουσα του Βελγίου, στην οποία ο πατέρας του είχε μετατεθεί, πάλι ως Πρόξενος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗ

Πηγή: iellada.gr